

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне
значення результатів дисертації
Климась Анастасії Русланівни
«Патологія дистального відділу кінцівок у корів:
поширення, діагностика, лікування»,
що подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії
галузі знань 21 Ветеринарна медицина
за спеціальністю 211 Ветеринарна медицина**

Актуальність теми дисертації. Здоров'я великої рогатої худоби суттєво залежить від стану копитець, оскільки для забезпечення високої продуктивності дистальний відділ кінцівки корів потребує особливої уваги. Для попередження захворювань копитець потрібен регулярний догляд та профілактичне обрізання. Періодичний моніторинг їхнього стану не тільки запобігає розвитку багатьох патологій, але й дає змогу помітити небезпечні ознаки: тріщини, крововиливи у підошви, проколи, гнійні пододерматити, флегмони вінчика. Встановлення уражень копитець здійснюється на основі анамнестичних даних, клінічного огляду, а також моніторингових даних, отриманих під час їх очищення. Обрізання копитець відбувається з профілактичною метою, а також для створення нормальних умов росту копитного рогу та запобігання різним механічним пошкодженням. Необхідно мати на увазі, що ураження копитець у корів призводить до різкого зниження продуктивності, а в ускладнених випадках може спричиняти передчасне вибракування. Саме тому наявність діагностичних та прогностичних даних щодо поширення уражень копитець забезпечить своєчасну профілактику хвороби копитець. Важливо встановити нозологічні форми таких патологій та визначити ефективність їх лікування. Для визначення ортопедичної патології важливо правильно оцінити рухову активність корів – ритм і довжину кроків, а також навантаження на кінцівки корів.

Для розуміння впливу умов утримання на розвиток патологічного процесу важливим є оцінювання чистоти гомілки, боків та вимені щодо наявності, свіжості та кількості наявної гноївки.

Достатньо високі показники поширення патологій опорно-рухового апарату серед корів дають змогу зробити висновки про те, що наразі є нагальна потреба в удосконаленні процесів та алгоритмів діагностики ортопедичних патологій для зниження кількості хворих корів у господарстві, зокрема в обґрунтуванні візуальних методів діагностики.

Одним з показників наявності у корів гнійно-некротичних процесів є вміст у сироватці крові загального білка, каротину, загального кальцію, неорганічного фосфору, кислотності. Саме це й обумовлює необхідність дослідження низки біохімічних показників сироватки крові, які уможливають застосування науково обґрунтованих способів локальної терапії.

Зв'язок теми дисертації з науковими програмами, планами, темами університету та кафедри. Дисертаційна робота виконана згідно з планом ініціативної науково-дослідної теми кафедри хірургії та акушерства факультету ветеринарної медицини Полтавського державного аграрного університету;

«Травматизм: поширення, особливості прояву, лікування» (номер державної реєстрації 0123U101932, 2023–2026рр.).

Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів. Автором самостійно проведено аналіз першоджерел наукової літератури з напряму досліджень. Виконано відбір матеріалу та його дослідження за всіма методиками. Отримані результати статистично оброблені та узагальнені. Сформульовано висновки та практичні пропозиції виробництву. Вибір теми та напрямів досліджень дисертаційної роботи проведено спільно з науковим керівником. Низку виробничих і лабораторних експериментів дисертантом проведено спільно з науковцями, які є співавторами окремих публікацій, що включені до списку робіт, виконаних за темою дисертації.

Обсяг і структура роботи та її методичний рівень. Основний зміст дисертаційної роботи викладено на 113 сторінках комп'ютерного тексту і включає: вступ, огляд літератури, загальну методику та основні методи досліджень, результати дослідження, аналіз та узагальнення результатів дослідження, висновки, пропозиції виробництву. Робота ілюстрована 20 таблицями, 16 рисунками та містить 7 додатків. Список літератури містить 176 джерел, зокрема 170 – латиницею.

Огляд літератури написаний автором логічно і послідовно. Зазначимо, що результати експериментів та висновки багатьох дослідників, що вивчали ці питання, ґрунтовно проаналізовані й лаконічно викладені. В кінці цього розділу автор надав висновки. Отже, огляд літератури викладений на достатньому науковому та методичному рівнях. Знання проблеми є важливою підставою того, що структура роботи, методичні підходи, експерименти і їх подальший аналіз взаємопов'язані та цілком обґрунтовані.

Дотримуючись методичної й логічної послідовності, дисертант розробив схеми проведення експериментальних досліджень на великій рога́тій худобі. У цьому розділі описано основні методики досліджень, які є як сучасними, так і класичними. Це дало можливість автору отримати об'єктивний науковий матеріал. Проведено наступні дослідження: клініко-діагностичні (обстеження, опитування, огляд, візуалізація), лабораторні (морфологічні, біохімічні), статистичні, статистичні, що сприяє глибокому розкриттю основних положень дисертації і свідчить про продуману концепцію роботи.

Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій, сформульованих у дисертації, не викликає сумніву. Обґрунтованість експериментальних даних підтверджується використанням сучасних методів досліджень, достатньою кількістю виконаних експериментів. Матеріали та методи досліджень, що використані здобувачем для вирішення поставлених завдань, відповідають меті роботи і дають можливість одержати обґрунтовані дані. Результати досліджень опрацьовані статистично, зведені у таблиці, узагальнені та детально опрацьовані.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації та її вірогідність підтверджується:

- високим методичним рівнем поставлених експериментів, логічністю та послідовністю виконання серій досліджень;
- достатньою для одержання вірогідних даних кількістю тварин, які були залучені до експериментів;

– математичною обробкою одержаних результатів, що дало можливість встановити їх вірогідність.

Отже, на основі вищенаведеного, робимо висновок, що ступінь достовірності й обґрунтованості отриманих результатів та запропонованих автором висновків і практичних рекомендацій, які впливають з результатів досліджень, є достатньо високим.

Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру. Отримано нові дані щодо поширення ортопедичної патології корів та особливостей її перебігу у низці приватних господарств Полтавської, Донецької, Харківської, Сумської областей. Встановлено, що з-поміж патологій дистального відділу кінцівок у корів діагностовано хворобу Мортелларо, виразку Рустергольца, гнійні та асептичні пододерматити, міжпальцеві дерматити, травматичні ушкодження.

За результатами клінічних досліджень хірургічна патологія корів супроводжується формуванням локального гнійного запалення та розвитком кульгавості середнього ступеня (у 66,6 % тварин). Появу кульгавості сильного ступеня виявлено у 16,6 % корів.

Вперше в Україні запропоновано фотографування копитець корів за допомогою смартфона та з використанням приладу «Хофмір». Визначено, що за ортопедичної патології у корів на тазовій правій кінцівці середнє значення кута зачепу на латеральному копитці є вищим порівняно з реферативними значеннями на 17,7 %, а на медіальному – на 20,0 %.

Визначено діагностичну ефективність оцінювання забруднення шкірного покриву у корів підчас виявлення патології дистального відділу кінцівок.

Запропоновано та експериментально обґрунтовано доцільність застосування способу фіксації препарату за ортопедичної патології у корів, який забезпечує надійну фіксацію препарату на дистальному відділі кінцівки тварини за ортопедичної патології.

Випробувано, експериментально обґрунтовано лікувальну ефективність та визначено економічну доцільність застосування різних методів за патології дистального відділу кінцівок у корів, а саме: гелю для копитець «Intra Hoof-fit gel»; складної присипки та мазі «Левомеколь».

Наукову новизну дисертаційної роботи підтверджено деклараційним патентом України на корисну модель: «Спосіб фіксації препарату за ортопедичної патології у корів» № 161284 (2025 р.).

Практичне значення результатів дослідження. Отримані результати конкретизують та поглиблюють наявні наукові дані щодо поширення та діагностики ортопедичної патології у корів, особливостей клінічного перебігу, окремих аспектів візуальної діагностики, ефективності антимікробних препаратів локальної дії, які можуть бути використані під час розроблення й упровадження науково обґрунтованих заходів щодо діагностики та лікування ортопедичної патології у корів.

Матеріали дисертаційної роботи увійшли до «Рекомендацій з використання препаратів локальної дії за ортопедичної патології у корів», затверджених нарадою Головного управління Держпродспоживслужби в Полтавській області (протокол № 4 від 03.04.2025 р.).

Результати експериментальних досліджень використовуються в науково-дослідній роботі та освітньому процесі факультетів ветеринарної медицини закладів вищої освіти України: Полтавському державному аграрному університеті; Поліському національному університеті; Державному біотехнологічному університеті; Дніпровському державному аграрно-економічному університеті.

Повнота опублікування результатів дисертації та особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих із співавторами та зарахованих за темою дисертації. За темою дисертаційної роботи опубліковано 11 наукових праць, у тому числі: 3 статті у фахових наукових виданнях України (1 із них – одноосібно), 2 статті у наукових виданнях, що включені до наукометричних баз даних Scopus, Web of Science, 4 тез доповідей на наукових конференціях, 1 патент України на корисну модель та 1 методичні рекомендації.

Список праць, опубліковані за темою дисертації:

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

Публікації у виданнях, що включені до наукометричних баз даних Scopus, Web of Science Core Collection

1. Klymas A., Puzyrevska A. Problems of motor activity in cows with orthopaedic pathology. *Ukrainian Journal of Veterinary Sciences*. 2023. № 14 (4). P. 74–90. <https://doi.org/10.31548/veterinary4.2023> (Scopus) (Здобувач встановила особливості рухової активності у корів з ортопедичною патологією та підготувала статтю до публікації).

2. Klymas A., Syrlyk M. Prevalence of hoof diseases in cows. *Ukrainian Journal of Veterinary Sciences*. 2025. № 16 (1). P. 88–103. <https://doi.org/10.31548/veterinary1.2025.88> (Scopus) (Здобувач дослідила поширеність захворювань копит у корів та підготувала статтю до публікації).

Публікації у фахових виданнях України категорії Б

3. Kulynych S., Klymas A. Injury of the distal division of the extremities of cows. *Scientific Progress & Innovations*. 2023. № 27 (1). P. 204–210. <https://doi.org/10.31210/spi2024.27.01.35> (Здобувач провела пошук та глибокий аналіз наукової літератури щодо травматизму дистального відділу кінцівок у корів та підготувала статтю до публікації).

4. Klymas A., Simitko O. Cow hoof diseases' diagnostics. *Scientific Progress & Innovations*. 2025. № 28 (2). P. 212–218. <https://doi.org/10.31210/spi2025.28.02.33> (Здобувач встановила доцільність застосування візуальної діагностики за допомогою апарату Хофмір для виявлення на ранніх етапах патології копитець у корів та підготувала статтю до публікації).

5. Климась А. Р. Біохімічні показники сироватки крові корів за наявності гнійних уражень в ділянці пальця. *Scientific Progress & Innovations*. 2025. № 28 (3). С. 300–304. <https://doi.org/10.31210/spi2025.28.03.47>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

6. Климась А. Травматизм корів. *Досягнення та перспективи ветеринарної науки. Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет конференції молодих вчених (20 жовтня 2022, м. Полтава)*. Полтава, ПДАУ, 2022. С. 42.

7. Климась А. Р. Поширення та симптоми хвороб пальців у корів. *Актуальні питання фізіології продуктивності сільськогосподарських тварин. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 125-річчю від дня народження академіка Олексія Володимировича Квасницького (24–25 лютого 2025, м. Полтава)*. Полтава : ПДАУ, 2025. С. 62–64.

8. Климась А., Пузиревська А. Ураження копитець корів. *Матеріали наукової конференції професорсько-викладацького складу Полтавського державного аграрного університету за результатами науково-дослідної роботи 2021–2022 років (17–18 травня 2023, м. Полтава)*. Полтава: РВВ ПДАУ, 2023. С. 151–153 (Здобувач встановила ступінь кульгавості за ортопедичної патології корів та підготувала тези до публікації).

9. Климась А. Р., Симітько О. А. Діагностика хвороб копитець у корів. *Вирішення сучасних проблем у ветеринарній медицині. Матеріали X Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (18–19 лютого 2025, м. Полтава)*. Полтава: ПДАУ, 2025. С. 16–18. (Здобувач дослідила особливості діагностики хвороб копитець у корів та підготувала тези до публікації).

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

10. Климась А. Р. Спосіб фіксації препарату за ортопедичної патології у корів: пат. 161284 Україна : МПК А61D7/00 А61D99/00. № u202502575 ; заявл. 02.06.2025 ; опубл. 19.11.2025, Бюл. № 47. 2 с.

11. Климась А. Р., Кулинич С. М. Рекомендації з використання препаратів локальної дії за ортопедичної патології у корів. Полтава : ПДАУ, 2025. 19 с. (Здобувач проаналізувала доступну наукову літературу, провела наукові дослідження та підготувала матеріали для методичних рекомендацій).

Відомості щодо проведення біоетичної експертизи дисертаційних досліджень. Експериментальна частина роботи проводилась з урахуванням «Загальних етичних принципів експериментів на тваринах», схвалених на Національному конгресі з біоетики (Київ, 2001) із дотриманням міжнародних вимог Європейської конвенції «Про захист хребетних тварин, що використовуються для дослідних та інших наукових цілей» (Страсбург, 1986) (протокол № 18 від 05.06.2025 р.).

Дотримання принципів академічної доброчесності. У представленій дисертаційній роботі не виявлено академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації. Дисертація є завершеною науковою роботою, а одержані результати, важливі для науковців з ветеринарної хірургії та мають практичне значення для фахівців з ветеринарної медицини.

Висновок

Дисертаційна робота Климась Анастасії Русланівни за темою: «Патологія дистального відділу кінцівок у корів: поширення, діагностика, лікування» оформлена згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та МОН України від 31.05.2019 № 759 (зі змінам і доповненнями), є завершеною науково-дослідною роботою, яка за актуальністю обраної теми, науковою новизною, теоретичним та практичним значенням отриманих результатів, рівнем і обсягом виконаних досліджень, повністю відповідає вимогам, що передбачені Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 зі змінам і доповненнями), і рекомендована до проведення публічного захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії галузі знань 21 Ветеринарна медицина за спеціальністю 211 Ветеринарна медицина.

Рішення прийняте відкритим голосуванням:

за – 20

проти – 0

утримались – 0.

Голова засідання:

доктор ветеринарних наук, професор,
завідувач кафедри паразитології та
ветеринарно-санітарної експертизи
Полтавського державного
аграрного університету

Віталій МЕЛЬНИЧУК

Секретар засідання:

доктор філософії, завідувач навчально-наукової
лабораторії кафедри паразитології та
ветеринарно-санітарної експертизи
Полтавського державного
аграрного університету

«08» січня 2026 р.